

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 177/04-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. júla 2004 predbežne prerokoval sťažnosť maloletej Kornélie Šimkovej, zastúpenej matkou Agátou Šimkovou, a Agáty Šimkovej, obe bytom D., zastúpených advokátom JUDr. F. H., R., vo veci ich sťažnosti na porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rožňava v konaniach vedených pod sp. zn. P 59/01 a 8 C 673/01 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaniach vedených pod sp. zn. 16 Co 258/02, 16 CoP 390/03 a 16 CoP 391/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletej Kornélie Šimkovej a Agáty Šimkovej **o d m i e t a** z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 29. júna 2004 doručené podanie maloletej Kornélie Šimkovej, zastúpenej matkou Agátou Šimkovou, a Agáty Šimkovej, obe bytom D. (ďalej len „sťažovateľky“), zastúpených advokátom JUDr.

F. H., R., ktoré bolo označené ako „*Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky*“. Z jeho obsahu vyplynulo, že namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. P 59/01 a 8 C 673/01 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 16 Co 258/02, 16 CoP 390/01 a 16 CoP 391/03.

Sťažovateľky v sťažnosti uviedli:

„Od 16. mája 2001 prebieha na Okresnom súde v Rožňave (ďalej len „okresný súd“) konanie vedené pod sp. zn. P 59/01 o úpravu práv a povinností rodičov – matky Agáty Šimkovej (ďalej len „sťažovateľka“) a otca MUDr. J. Š. (ďalej len „odporca“) voči maloletej Kornélii Šimkovej, a to na základe návrhu obidvoch rodičov. Spolužitie otca a matky maloletej bolo prerušené, matka s maloletou sa začiatkom mája 2001 odsťahovala zo spoločnej domácnosti otca k svojim rodičom do D...“

Súd vo veci nariadil pojednávanie dňa 5. júna 2001. Na tomto pojednávaní obaja rodičia zotrvali na svojich návrhoch a žiadali zveriť maloletú do svojej výchovy. Odporca prostredníctvom svojho právneho zástupcu zotrval aj na vydaní predbežného opatrenia.

Pojednávanie 5. júna 2001 okresný súd odročil za účelom ďalšieho dokazovania žiadaním písomných správ a nariadenia znaleckého dokazovania súdnym znalcom z odboru pedopsychológie. Vypracovaný znalecký posudok bol súdu doručený 13. 11. 2001.

Okresný súd uznesením sp. zn. P 59/01 z 5. júna 2001 zamietol návrh odporcu na vydanie predbežného opatrenia.

Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 16 Nc 20/02 z 31. januára 2002 rozhodol o námietke zaujatosti sudkyne konajúcej vo veci na návrh matky tak, že nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde v Rožňave spod sp. zn. P 59/01.

Rozsudkom sp. zn. P 59/01–107 zo 4. apríla 2002 vo veci úpravy práv a povinností rodičov voči maloletej okresný súd zveril maloletú do výchovy sťažovateľky, odporcu zaviazal prispievať na výživu maloletej po 1 800 Sk mesačne od 5. mája 2001, pričom mu

vyčíslil nedoplatok na výživnom. Týmto rozsudkom upravil súd aj styky odporcu s maloletou dcérou...

Uznesením sp. zn. P 59/01 z 24. apríla 2002 okresný súd zamietol návrh odporcu zo dňa 20. decembra 2001 na nariadenie predbežného opatrenia.

Voči rozsudku okresného súdu sp. zn. P 59/01 zo 4. apríla 2002 podal odporca 22. mája 2002 odvolanie.

Krajský súd v Košiciach o predmetnom odvolaní rozhodol až 16. decembra 2002, keď vydal uznesenie sp. zn. 16 Co 258/02, ktorým zrušil rozsudok prvostupňového súdu a vec vrátil na ďalšie konanie... Rozsudok bol okresnému súdu doručený 18. februára 2003.

Medzitým okresný súd vo veci vydania predbežného opatrenia na návrh sťažovateľky vydal dňa 20. januára 2003 uznesenie sp. zn. 7 NcPP 6/2002, na základe ktorého zveril maloletú do právoplatnosti rozsudku okresného súdu sp. zn. 59/01 o úprave práv a povinností rodičov maloletej do výchovy sťažovateľky. Odporcovi zároveň uložil povinnosť odovzdať dieťa do starostlivosti matky...

Voči predmetnému uzneseniu o vydaní predbežného opatrenia v prospech sťažovateľky podal odporca 3. februára 2003 odvolanie, ku ktorému sa sťažovateľka vyjadrila 5. februára 2003.

Krajský súd v Košiciach o odvolaní otca proti uzneseniu o vydaní predbežného opatrenia rozhodol uznesením sp. zn. 16 Cop 68/03 z 28. februára 2003 tak, že návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol. V rozpore s už uvádzanými skutočnosťami, potvrdenými aj Okresným úradom v Rožňave, že dieťa je na neznámom mieste, krajský súd konštatoval, že starostlivosť o maloletú je plynulo a spontánne zabezpečená, či už jedným alebo druhým rodičom a ničím nie je ohrozená.

Po zrušení prvostupňového rozsudku krajským súdom okresný súd opäť vo veci nariadil pojednávanie na 20. marca 2003 (bolo odročené) a opäť na 27. marca 2003. Pojednávanie uskutočnené 27. marca 2003 po výsluchu účastníkov konania a opatrovníka bolo odročené na 10. apríla 2003 s tým, že na pojednávanie bude predvolaná aj znalkyňa a svedok navrhovaný sťažovateľkou.

Na pojednávanie nakoniec uskutočnené 3. apríla 2003 sa odporca bez ospravedlnenia nedostavil. Pojednávanie bolo odročené.

O vznesenej námietke zaujatosti odporcom voči konajúcej sudkyňi okresného súdu rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 16 NcP 27/03 zo 14. augusta 2003 tak, že konajúca sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. P 59/01. Predmetné uznesenie bolo doručené okresnému súdu 26. augusta 2003.

Právny zástupca sťažovateľky požiadal listom z dňa 29. septembra 2003 o účasť okresného prokurátora na pojednávaní okresného súdu v predmetnej veci.

Dňa 30. septembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, na ktoré sa bez ospravedlnenia nedostavila ustanovená znalkyňa. Po výsluchu účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že bude doplnené dokazovanie.

O opätovne vznesenej námietke zaujatosti odporcom voči konajúcej sudkyňi okresného súdu rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 16 NcP 51/03 z 20. októbra 2003 tak, že konajúca sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. P 59/01. Predmetné uznesenie bolo doručené okresnému súdu 25. novembra 2003.

Na pojednávanie dňa 18. decembra 2003 sa odporca bez ospravedlnenia opäť nedostavil a ani jeho právny zástupca sa nevedel k dôvodom jeho neúčasti na pojednávaní vyjadriť. Z uvedeného dôvodu bolo pojednávanie odročené.

Na pojednávaní konanom na okresnom súde dňa 10. februára 2004 vydal okresný súd rozsudok sp. zn. P 59/01-266, na základe ktorého zveril maloletú do výchovy sťažovateľky, rozhodol o vyživovacej povinnosti a úprave ich styku s maloletou.

Aj voči druhému rozsudku sa odporca odvolal dňa 8. apríla 2004, poukazujúc opäť na nedostatočné dokazovanie súdu vo veci.

Súčasne s konaním o úpravu práv a povinností rodičov voči maloletej prebieha na okresnom súde od septembra 2001 konanie o rozvode manželstva a zverenie maloletej do výchovy vedené pod sp. zn. 8 C 673/01.

V tomto konaní, napriek tomu, že nebolo ani prerušené, bolo konané až v roku 2003, keď okresný súd nariadil pojednávania na 10. apríla 2003 a na 12. 6. 2003.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 673/2001 zo dňa 12. júna 2003 manželstvo sťažovateľky a odporcu rozviedol. Súčasne súd na čas po rozvode zveril maloletú do

výchovy sťažovateľky a odporcu zaviazal prispievať na výživu maloletej sumou 1 800 Sk mesačne...

Odporca sa odvolal aj voči rozhodnutiu okresného súdu sp. zn. 8 C 673/2001, a to dňa 10. júla 2003. Sťažovateľka zaslala súdu vyjadrenie k odvolaniu odporcu 21. augusta 2003.

Za účelom rozhodnutia o odvolaní vo veci rozvodu manželstva a úpravy práv a povinností rodičov k maloletej Krajský súd v Košiciach nariadil pojednávania na deň 21. januára 2004, 4. februára 2004 (bolo odročené z dôvodu ospravedlnenia právneho zástupcu sťažovateľky) a 21. apríla 2004.

Sťažovateľka za účelom ukončenia právnej neistoty, v ktorej sa v dôsledku viac než tri roky trvajúcich súdnych konaní ocitá, podala krajskému súdu žiadosť o vytýčenie termínu pojednávania. Na základe tejto žiadosti krajský súd stanovil termín pojednávania vo veci na 30. júna 2004.

Tak konanie o rozvod manželstva a zverenie maloletej do výchovy vedené pod sp. zn. 8 C 673/2001 ako aj konanie o úpravu práv a povinností rodičov voči maloletej vedené pod sp. zn. P 59/01 nie sú doposiaľ právoplatne skončené.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Právo maloletej Kornélie Šimkovej na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Rožňave v konaní vedenom pod sp. zn. P 59/01 a sp. zn. 8 C 673/2001 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ako súdu odvolacieho) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Co 258/02 a sp. zn. 16 CoP 390/03, 16 CoP 391/03 bolo porušené.

2. Právo Agáty Šimkovej na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Rožňave v konaní vedenom pod sp. zn. P 59/01 a sp. zn. 8 C 673/2001 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ako súdu odvolacieho) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Co 258/02 a sp. zn. 16 CoP 390/03, 16 CoP 391/03 bolo porušené.

3. *Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd v Rožňave a Krajský súd v Košiciach konali v uvedených konaniach bez zbytočných prietahov.*

4. *Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva maloletej Kornélii Šimkovej primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk.*

5. *Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva Agáte Šimkovej primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk.*

6. *Okresný súd v Rožňave a Krajský súd v Košiciach sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľkám všetky trovy tohto konania.*“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (ďalej len „ústava“) od 1. januára 2002 oprávnený konať o sťažnostiach, ktorými fyzické osoby alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podmienky konania ústavného súdu sú upravené v ustanoveniach § 49 až 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 citovaného zákona každý návrh predbežne prerokuje na svojom neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd sa osobitne zameril na preskúmanie opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľiek, keďže pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd podľa ustálenej praxe odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. 93/03).

Sťažovateľky vo svojej sťažnosti namietali prietahy v označených konaniach okresného súdu a krajského súdu.

1. Sťažovateľky namietali porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov v konaní podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní okresného súdu vo veci sp. zn. P 59/01. Táto vec napadla na okresný súd 16. mája 2001. Prvé pojednávanie sa konalo 5. júna 2001, pričom toto pojednávanie bolo odročené za účelom nariadenia ďalšieho dokazovania. V ten istý deň okresný súd zamietol návrh odporcu na vydanie predbežného opatrenia. Znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 13. novembra 2001. Po vznesení námietky zaujatosti sudkyne na návrh sťažovateľky krajský súd rozhodol 31. januára 2002 (uznesenie sp. zn. 16 Nc 20/02), že sudkyňa nie je vylúčená. Okresný súd ďalej rozsudkom č. k. P 59/01-107 zo 4. apríla 2002 zveril maloletú do výchovy sťažovateľky a upravil aj styk odporcu s maloletou dcérou. Okresný súd potom 24. apríla 2002 zamietol uznesením návrh odporcu na nariadenie predbežného opatrenia. Proti rozsudku sa odporca odvolal 22. mája 2002.

Krajský súd v Košiciach o odvolaní odporcu voči rozsudku okresného súdu sp. zn. P 59/01 podanom 22. mája 2002 rozhodol 16. decembra 2002 uznesením sp. zn. 16 Co 258/02, ktorým zrušil rozsudok prvostupňového súdu, pričom uznesenie tomuto súdu bolo doručené 18. februára 2003. Vo vzťahu k tomuto bodu sťažnosti sťažovateľiek (na

zbytočné prieskumy v označenom konaní krajského súdu) ústavný súd tiež konštatoval zjavnú neopodstatnenosť ich sťažnosti.

Po zrušení rozsudku krajským súdom okresný súd opäť vo veci nariadil pojednávanie na 20. marec 2003 (po výsluchu účastníkov a opatrovníka odročené na 27. marec 2003 so záverom o predvolaní znalca a svedka označeného sťažovateľkou). Pojednávanie 3. apríla 2003 bolo odročené. Po vznesení námietok zaujatosti odporcom krajský súd o nej rozhodol 14. augusta 2003 a opäťovne 20. októbra 2003 tak, že sudkyňa nie je vylúčená z prerokovávania a rozhodovania (uznesenia sp. zn. 16 NcP 27/03 a 16 Nc P 51/03). Právny zástupca sťažovateľky požiadal 29. septembra 2003 o účasť okresného prokurátora. Dňa 30. septembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie bez predvolanej znalkyne.

Okresný súd rozhodol 10. februára 2004 rozsudkom č. k. P 59/01-266 o zverení maloletej do výchovy sťažovateľky, o vyživovacej povinnosti voči nej a úprave styku s maloletou. Odporca sa proti tomuto rozsudku odvolal 8. apríla 2004.

Z týchto skutočností vyplynulo, že okresný súd vo veci konal plynulo a bez zbytočných prieskumov, pričom v priebehu celého obdobia sa rozhodovalo o predbežných opatreniach a o vznesených námietkach zaujatosti zákonnej sudkyne. Ústavný súd preto považuje doterajší postup okresného súdu pri rozhodovaní za taký, ktorý sa vyznačuje spomaleným konaním (okresný súd v zásade konal plynulo, pôvodne jeden rok do vynesenia rozsudku, a vzápätí po vrátení veci jedenásť mesiacov do vynesenia rozsudku, t. j. bez zreteľných prieskumov v konaní), pričom takýto postup nemôže mať za následok porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieskumov (I. ÚS 120/03, I. ÚS 66/02, II. ÚS 57/01). Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľiek v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. Konanie o rozvod manželstva prebiehalo na okresnom súde od septembra 2001 pod sp. zn. 8 C 673/01. Okresný súd na pojednávaní 10. apríla 2003 rozviedol manželstvo sťažovateľky a odporcu. Odporca sa proti tomuto rozsudku odvolal 10. júla 2003. Sťažovateľka zaslala vyjadrenie k odvolaniu odporcu 21. augusta 2003. Okresný súd

postúpil odvolanie krajskému súdu v septembri 2003. Ústavný súd nepovažoval dĺžku konania o rozvod pred okresným súdom za takú, ktorá by signalizovala reálnu možnosť existencie zbytočných prietáhov v tomto konaní, a tým ani porušenie označených základných práv. Preto odmietol sťažnosť sťažovateľiek v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na dĺžku namietaných odvolacích konaní, konania o rozvod a o úpravu pomerov manželov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode vedených na krajskom súde pod sp. zn. 16 CoP 390/03 a 16 CoP 391/03 a na doterajšiu činnosť označeného súdu od 3. septembra 2003 (nariadenie štyroch pojednávaní, a to 21. januára 2004, 4. februára 2004, 21. apríla 2004 a 30. júna 2004, pričom jedno z nich žiadal odročiť aj právny zástupca sťažovateľiek, vznesenie námietky zaujatosti sudkyne a t. č. postúpenie spisu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky) ústavný súd sťažnosť sťažovateľiek aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že sťažnosť sťažovateľiek ako celok odmieta podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júla 2004